

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercurea si Sambet'a, Fieca una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v.a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidioceri, or 3 galbini mon. sanatória. Se prenumera la postala c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tac's'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 48.

Braslovu, 29/17 Iuniu 1864.

Anulu XXVII.

Se deschide prenumeratiune si dela 1 Iuliu cu conditiunile sciute. On. DD. corespondenti sunt rogati a si continua colucrarea in interesulu natiunei. — Speramu, ca nu vomu remané datori unii altora. —

MONARCHIA AUSTRIACA.

Dela dieta.

Cuventarea Esc. Sale Vasillu Poppu la § I. (Curtea suprema).

Nu mi-asiu luá voi'a inalta casa! a mai osteni atentiunea inaltei case cu desbateri la obiectulu ce sta acum de trei dile la ordinea dilei; nu m'asiu incercá a mai aduce ceva spre delucidarea acestui obiectu, de óre-ce in vr'o trei patru siedintie s'au adusu atatea argumente de o parte si de alta, s'au luptatu cu atatu zelu patrioticu de ambe partile, in catu ar' fi o cutediare fórte mare, déca asiu vroi a mai vorbi si eu ceva nou. Togma din lupt'a ce s'a portatu de patru dile se dovedesce curatu, ca aici nu domnesce proverbulu „sic volo sic jubeo, stat pro ratione voluntas,” cum i-a placutu a asertá dlui dep. Fabini, fora domnescu argumentele, domnesce convingerea. Nu cá se aducu dara argumente nóue inainte, amu luat cuventulu, fora pentru-ca in inalt'a acésta casa s'a redicatu nesce cuvente in contr'a corporatiunei acelei'a, in contr'a senatului guberniale, asia numitu giudiciale, alu carui membru sum si eu, carui i-a potutu detrage fórte multu. 'Mi va iertá inalt'a casa, déca me voiu abate dela decisiunea care se vede a fi facuta, cá adeca se ne lasamu dela observatiuni personali, pentru-ca me semtiu detoriu mie si senatului judeciale alu gubernului, cá parerile, care si-le au facutu unii deputati despre senatulu giudiciale guberniale, in urma atacurilor facute asupra lui se le aducu, in catu voru fi retacite, la calea adevेरului. Multe sageti, séu dupa cum 'ia placutu onoratului dn. reg. Deutsch a dice, multe inpuscaturi s'au aruncatu a-ci de vr'o cateva dile in contr'a senatului giudiciale dela reg. guberniu. Aceste sageti in mare parte atingu si persón'a mea, me veti iertá dar' dloru, déca in privint'a acést'a nu voiu fi de totu obiectivu, fora voiu fi incatuva si specificu. Pana a nu trece la enumerarea acelu atacuri ce s'au facutu in contr'a senatului giudiciale guberniale, se' mi fia iertatu dloru, a vorbi vr'o cateva cuvinte si despre obiectulu dilei insusi. Eu cu tóta rabadarea si potu dice, ca si cu mare placere am ascultatu la enumerarea argumentelu aduse din ambe partile in obiectulu acést'a; si sperediu dar', ca si inalt'a casa va avé bunetate a ascultá si cuvintele mele despre obiectulu acést'a cu asemene rabadare.

Dóue intrebari sunt, care au cuprinsu mintile acestei inalte case de patru dile incóce, in privint'a tribunalului supremu judecatorescu fórte momentóse. Cea d'antaiu este, contopirea supremului tribunalu ardelescu cu tribunalulu de casatiune generale austriacu, si a dóu'a, remanerea acestui tribunalu in Transilvani'a séu transpunerea lui la Vien'a.

Eu dloru, nu sum neci pentru cea d'antaiu, neci

cu a dóu'a. Eu sum, ve spunu adevératu, pentru propusetiunea regimului. (Bravo! Centru).

Déra pana a nu trece la desfasiurarea argumentulu meu, dicu argumentulu meu, pentru-ca eu numai unulu amu, se 'mi fia iertatu a vorbi despre argumentele acelea, care s'au adusu pentru contopirea tribunalului nostru cu tribunalulu generale alu Austriei dincolo de Leith'a. In lini'a antaiu s'au adusu pentru spriginirea acestei propuneri: unitatea imperiului inainte. Domniloru! Eu inca sum pentru unitatea imperiului, inse sum pentru acea unitate, care este prefapta in diplom'a din 20 Octobre 1860. Sub unitatea aceea, se intielegu trebile financiare, militare, cu o vorba tóte acele cause, care reflecté dia la imperiulu intregu. Prin aceste cause generali este conservata unitatea imperiului. Cá noi insine se mergemu mai incolo, cugetu ca nu este de tempore. Nu sum in contr'a aceluora ce dicu, ca unitatea acést'a se va desfasiurá si mai incolo. Si eu sum de convingerea aceea, ca va veni tempulu, candu unitatea aceea se va desfasiurá si va trebui se se desfasiure si mai incolo. (Bravo! Centru).

Inse, cu tóte acestea, ca unitatea acést'a tocm'a acum din incidentele redicarii unui tribunalu supremu, se se aduca in indeplinire, ve marturisescu, ca o afiu mai non de tempore.

Se dice dloru, ca prin contopirea tribunalului supremu alu Ardealului cu celu generale austriacu nu se vatema diplom'a din 20 Octobre 1860, fiinduca acolo nu este verb'a despre neci unu tribunalu neci ardeleanu, neci austriacu. Asia-e dloru, dare acolo este verb'a despre unu dreptu cu multu mai frumosu, este verb'a despre dreptulu de legislatiune alu Transilvaniei. (Bravo).

Candu ne invoimu a uni tribunalulu nostru supremu cu celu austriacu, ne-amu uitatu ca noi si déca unimu tribunalulu, nóue totu ne remane dreptulu legislatiunei separatu de dreptulu legislatiunei Reichsrathului angustu de care aru trebui apoi s'a ne lapedamu, éra a se lapedá de unu astufelnu de dreptu numai aice ex incidenti cugetu ca nu e in intentiunea inaltei casa! Déca vremu se facemu schimbári, atunci dloru trebuie se le facemu dela radecina; candu va veni tempulu cá se avemu totu un'a legislatiune, atunci va fi tempulu de a vorbi de o contopire, — pana atuuci nu. (Bravo! Bravo!)

S'a adusu inainte, ca noi ardeleni nu avemu capacitati juridice. Trebuie dloru s'a marturisescu, ca eu inca afiu de adevératu acestu asertu. Capacitate juridica este altu-ceva si altu-ceva, este a cunósce legile. Eu dloru me multiamescu, déca noi in patri'a vomu avé barbati destui cari se cunósca legile dupa care au de a judecá, si barbati de acestia, trebuie s'a marturisescu, avemu destui. (Asia e!)

Eu ve spunu dreptu, ca mai multu pretiuescu intr'unu judecatoriu cunosciint'a simpla a legiloru inpreunata cu o prase buna, de catu sciintie inalte juridice, capacitate mare juridica. Cu catu este cineva mai versatu in sciintie juridice, cu atatu este mai aplecatu de a suci sensulu legiloru. (Bravo!)

Nu me invoiescu cu acei'a, cari dicu, ca se alegemu totudeaun'a ce e mai bunu, eu me indestule-

diu si cu aceea ce e bunu; ca-ci, déca m' asiu tiené de parerea acelor'a, atunci asiu poté dice ceva, ce póte la multi Domni de a-ci nu le va placé. Asiu poté dice adeca: ca unu tribunalu de apelatiune ar' fi mai bunu de catu dóue, si ca o limb'a oficiósa la tóte judecatoriele inca ar' fi mai buna (Bravo!) de catu mai multe, cu acést'a inse, credu ca cei mai multi nu s'aru multiami.

S'a vorbitu Domniloru si de justitia nationale. Ve spunu dreptu, ca mi va paré fórte bine candu cuventulu acest'a se va aduce si atunci inainte candu va fi vorb'a despre organizarea judecatorieloru de instanti'a antaiu si mai alesu a dóu'a. (Bravo! din steng'a). (Va urmá).

Prenunciamu, ca in siedinti'a din 23 Iuniu a mai primitu concedia br. Salmen si reg. Zimmermann, ér' reg. Eranosz predede una cerere a locuitoriloru din Cs.-Szt.-Martonfalva, in care se plangu, ca sunt supusi fara voi'a loru juridictiunei orasiului Cs.-Szereda, si se róga a fi repusi in autonomi'a loru.

Interpelatiune din partea dep. din S.-Regen si socii sei in privinti'a regularei politiei de riuri si pentru regularea ordinii corabierei séu plutitului. Se cetesce articolulu de lege pentru curtea casativa a 3 óra etc. si clausele articolului pentru limbele patriei pentru sanctionare cu comitivele loru.

In siedinti'a din 25 Iuniu O b e r t 'si intemeiasa propunerea pentru scaderea añiloru de servitiu in militia, ér' B r a n u aduce temeieri pentru interpelatiunea Esc. S. metropolitulu Alecsandru in caus'a alegerei lui Acsente Severu; s'a decisu se se predé obiectulu acest'a comitetului, de legitimatiune pentru a 'si dá opiniunea. B u d a c k e r aduce una petitiune a com. Galati, Dürrbach, Ida, Lechinti'a si Teac'a in care ceru redicarea vamei de drumu si podu dincolo de Sze-reffalva.

P u s c a r i u face propunere pentru rescumperarea dreptulu de carciumaritu prin comune, se voru tipari impartii si pune la ordinea dilei.

B r a s i o v u 28 Iuniu. Dilele din 18 pana in 22 Iuniu ale anului c. voru remané nesterse in memori'a generatiuniloru de acum. Dupa scirile cari le avem pana astadi se pare ca mai tóta Transilvani'a avú se suferé in susu anumitele dile de furi'a elementeloru, in catu din lungulu siru alu evenimenteloru se póte compune o mica cronica. Noi vomu culege din tóte nenorocirile atatea cate ni le va incapea spatiulu.

La stricatiunile facute de Oltu se póte incheie si din aceea impregiurare, cumca hotarale sateloru Sacadateá, Avrigu, Bradu, Racoviti'a, Boiti'a fusera in partea loru cea mai mare inundate; eara anume distanti'a dintre podulu celu mare si pana la Avrigu semaná cu o mare.

Riulu Cibinu esise atatu de tare, in catu la Sibiiu comunicatiunea intre cetate de susu si suburbii se intrecurmase cu totul.

In aceleasi dile Tarnav'a mare si alte dóua riuletie causara la cetatea Segisiór'a si la satele din aceleasi vali stricatiuni multu mai mari de catu au fostu celea din 1851. Morile, podurile si mai multe case s'au spalatu fara urma, séu ca sunt prefacute in ruine. Ostasimea calaretia si pedéstra scapà numai cá prin minune de pericolulu mortii, ce era se o ajunga prin inundarea unoru parti de ale casarmeloru. Cateva dealuri muiete de atata apa alunecara in cate o parte a loru, stramutandu fisionomi'a locului. Gradini frumóse, fenatie si semenaturi, tóte sunt sub apa. Daun'a casiunata nu se póte pretiui pana mai tardiu; aceeasi inse in totu casulu se suie la multe mii.

Diurnalele Clusiului inoa sunt pline de reporturi suparatóre.

Somesiulu micu ce trece prin Clusiu a esitu asia de parte din alvi'a s'a, in catu a inundatu si promenad'a, eara ómenii au scapatu din casele invecinate cu riulu care cum au potutu. Tóte gradinele cele cultivate cu mare grija fusera inundate, eara altele cu totul stricate.

Orasiulu T u r d 'a inca suferi de inundarile Ariesiului. Din acelu tienutu inae asteptamu reporturi mai lamurite.

Dela G h e r l 'a (Armenopole) se scrie in „Korunk“, cumca Somesiulu esindu au inecatu hotarale sateloru O a l a s u d u , I n a u , B o n t i d 'a , I e l o d u si chiaru alu Gherlei, cum si alu altora dealungulu ambeloru Somesieri. In acestea parti inse si catu tiene preste Campia pana pe Murasiu incóce mai multe hotara fusera sfarmate cu totul prin o grindina din cele mai infricosiate. Catu tiene dela Gherl'a pe la I o l o d u , D e n g h e l e a g u si pana catra O r m e n i s i u grindin'a stricà mai multu séu mai pucinu.

Intr'aceea stricatiunile despre care luacamu scire de pe

cursulu Murasiului dela Aiudu in susu si pana la M. O. siorheiu sunt in adeveru fioróse. Lasamu ca Murasiulu esindu au inecatu semenaturile si fenatiile, cum si mai multe case, dara apoi grindin'a ce a batutu pe acea distantia de locu a costatu nu numai perderea unei parti mari din recolta anului, ci viéti'a de ómeni si de vite. Grindin'a veni désa si mare cá ouale de porumbu si de puica, in catu omori multime mare de oi, porci, vitiei, copii, ba pe alocurea tocma si ómeni mari, cum si cai si boi. — La G é s c a Murasiulu aruncà afara siepte boi morti. Unu calatoru din B o g a t 'a vedindu 'si caii sparieti sari din carutia si scapà sub unu podu eara caii alergandu spre Murasiu se inecara acolo. Vitetele cate au remasu cu viéti'a pe campu sunt ranite dearendulu de loviturile grandinei.

Dela Alb'a Carolin'a (Belgradu) se scriu Gazetei nemtiesci din Sibiiu sciri totu asemenea de suparatóre. Nu numai Murasiulu, ci si Ampoiulu care curge de catra Zlatn'a au pusu totu tienutulu sub apa; anume satulu B a r a b a n t i u , diumatate orasiulu A. Carolin'a, P o r t o s i u , V i n t i u l u de josu si asia mai de parte innóta in apa. O multime de locuintie omenesci se vedu si pe acolo ruinate, eara altele au disparutu cu totul.

Sermanii locuitori spaimantati si uimiti vedu in acelu mare desastru numai mani'a cerului si pedéps'a lui pentru fara de legile omenesci. Ungari'a pedepsita prin seceta, Transilvani'a cercetata prin ape si grindina.

B r a s i o v u 29 Iuniu n. Comunele romanesci gr. resaritene avura dilele acéstea bucuri'a de a priimi si a curteni in sinulu loru pe Esc. S'a dn. eppu A n d r e i u bar. de Siagun'a. Esc. S'a dupa-ce petrecu-se unu timpu la apele minerale dela Elöpatak (Valcele) apoi se mutase la celea din Covasn'a, de unde in duminec'a trecuta veni spre a trece la resiedinti'a s'a indata ce apele voru mai scadea si pasagiulu va fi mai siguru. Cur'a la apele minerale a fostu pana acum fórte neplacuta; cu tóte acestea credemu, ca nu ne insielamu interindu, cumca Esc. Sale aceeasi 'ia facutu bine.

De si dn. episcopu venise la Brasiovu cu totul incognito, aflandu-se totusi sosirea, nu numai clerulu, representatiunile comuneloru romanesci, efori'a, corpulu profesorescu, comitetulu reuniunii femeiloru romane, ci si alte auctoritati civile si militare mersera spre a 'lu curteni; eara luni sér'a music'a regimentulu c. r. de ulani ce sta in garnisóna, dispusa de colonelulu seu facù Esc. Sale o serenata prea frumósa intretiesuta si de cateva piese romanesci.

Esc. S'a a plecatu astadi in 29 demanétia, petrecutu de mai multe carete, in residinti'a s'a. —

Esc. S'a dn. metropolitu A l e c s a n d r u , retienutu de urgenti'a si importanti'a obiecteloru, ce se pertractéza in dieta, inca nu póte veni la baie spre restaurarea sanatarei; inse in 1 Iuliu n. vomu avé dorit'a fortuna alu saluta in baile dela Valcele. —

Cronica esterna.

Telegramulu „Gazetei Transilv.“ B u c u r e s c i 26 Iun. 4 óre. Principele s'a reñtorsu Merouri. Primirea i fù entusiastica. La desbarcare in Giurgiu se primi insusi cu salve de artileri'a Vasului de resbelu otomanu. In raionulu Bucuresciloru s'a simtitu Joi unu cutremuru de pamentu (si in Brasiovu. Red.) Inundatiunea generala in Romani'a au ruptu poduri, a devastatu sate, si recolt'a si a rapitu cu sine vite. In mahalale (sub-urbii) ecsundare mare. Principele a percursu locurile ecsundate calare, si de a notulu a concursu la locurile pericolóse. A pusu la cale ajutória grabnice, s'au impartitu bani, si paue la nenorociti. S'au redicatu corturi pe locurile de adepostu.

Resultatulu politicu alu calatoriei Principelui in Constantinopole a causatu bucuria generala. —

PRINCIPATELE UNITE ROMANE. Din primirea Mariei Sale Domnului mai insemnamu unele piese si incidinti, de interesu istoricu: La palatulu Franciei la Terapia mergundu Alteti'a S'a la unu prandiu mare la ambasadorulu Franciei pe vaporulu imperatescu datu la dispositiunea óspelui fù primitu de vaporulu francesu „Ajaccio“ cu salve si presentarea armeloru in alti anduise flamur'a tricolorulu romanu intre sunetulu musiciei si debarcandu intre salutarile unui poporu nenumeratu si a statului maioru marinariu francesu cu onoruri militare, apoi fù intempinatu la intrarea palatului si de ambasadorulu Franciei. Ministrii otomani, alu Prusiei, Italiei, cu multi alti inalti functionari éra mpreuna. Ér' in întórcere dela prandiu fù cu asemenea primire ecsortatu de ma-

telotii lui Ajaccio cu oonductu de tortie. A dou'a di primi visit'a P. S. S. patriarohului cu totu clerulu, si apoi urmatu de contra admirarulu adiutantu alu sultanului in uniforma de generalu in epolete cu chipiulu si plac'a ord. imp. de Medjidie a visitatu casarm'a gardei imperiale escortatu si precedatu de plutóne de casaci otomani si in giurulu trasurei ofi-ciri romani si otomani. De a-ci visità scól'a militara, unde ministrulu de resbelu Husein-Pasia la ordinea personala a sultanului i presentà 6 batalióne cu arme si artelera; i se escutara manevrele cu tóta precisiunea, si 'si aretà multumirea cu tienut'a militiei. La scól'a militara convorbì vreo cateva minute cu elevii princi imperiali, cu fiulu sultanului rep. Abdul-Medjid si intaiulu nasculu alu sultanului Abdul-Aziz, si in sal'a de arme vorbi italianesce cu profesorulu italianu a-retandui multumirea pentru ecsercitiele de scrima. Si esindu pe balconu asistà la defilarea trupeloru ecserciturii de onóre; ofi-ciriloru misiunei militare franceze, — cari se afla si aici, — inca, le aretà multumirea pentru succesulu in arme; dési porni multumindu ministrului de resbelu. — La Tophana fù asemenea primitu de trupe sub arme, unde visità atilierulu de construirea tunurilor, admirandu activitatea cea mare, ce domnia intre lucratorii la tunuri. — Dumineca dupa 3 Iuniu altetia S'a principele Romaniei Alecsandru Ioanu se duse cu una suita brilianta la **fanaru** spre a asistà la liturghia patriarchala, abia inse potù strabate de multimea poporului la beserica si fù primitu de totu clerulu inaltu cu cadelnitiele, cu s. icóne la port'a din afara a metropoliei si luà locu pe tronulu din faci'a scaunului patriarchului. Tocma se santi si unu episcopu. „O intemplaneprevedita de care se vorbesce multu si intr'unu modu neesactu, o intemplanepre care voimu a o mentioná in adeveratele ei proportiuni, facù pe principele Alecsandru Ioanu a se retrage mai 'nainte de implinirea totororu ceremonieloru hirotonisirii noului episcopu, dice „Monitorulu“ dupa Curirulu de orientu.

„Voimu a spune mai antaiu, ca patriarchulu ecumenicu a facutu Inaltimii Sale cele mai inalte onoruri ce beserica orientale acorda capeteloru coronate, si a chiamatu bene-cuventarile scriului asupra Principelui Domnitoriu alu Principatelor-Unitate intr'o rugatiune elocinte, in care numele Principelui Alecsandru si a Principesei Elen'a fura repetate de mai multe ori. Dar' dupe cate ne spunu martorii oculati, patriarchulu ar' fi crediutu a puté resuscita, intr'unu discursu ce adresà Inaltimii Sale, o formula, pe care patriarchii o adresau odinóra ospodariloru, candu, venindu a priimi investitur'a S. Porti, se duceau a cere consecratiunea relegiósã la patriarchulu ecumenicu. Astadi inse, Romania are o beserica nationale, alu carii capu este P. S'a metropolitulu Ungro-Vlachiei, capulu clerului romanu. Acésta beserica spiritualmente este cá si cea din Constantinopole; ea admite, ne asigura unii, suprematia epirituala, alti dicu numai onorifica, a scaunului de Constantinopole; dara in ori ce alta privintia ea se considera independinte. Patriarchulu ecumenicu n'are prin urmare neci o actiune si mai cu séma neci o actiune politica a esercea asupra Principatelor-Unitate, neci asup'a romaniloru, si cu atatu mai pucinu asupra capului statului.

Formulà ce intrebuinti'a venerabilulu patriarchu „Te ungu si te recunosc de principe,“ amintea unu trecutu stersu si, amintindulu, pareã a dice ca acésta consarcratiune lipsise pana acum alesului natiunei rómane. Principele Domnitoru alu Principatelor-Unitate intrerupse cu respectu pe P. S. dicundu in limb'a gréca si o'vo voce forte accentata: „Sunt siése ani parintele meu, de candu sunt Principe Domnitoru alu Romaniei prin vointia natiunei. Multumescu P. S. Vóstre pentru rugatiunile ce ati bene-voitu a adresá pentru mine si pentru Principesa Domnitóre celui pré inaltu. Voiu remané, cá si parintii mei, fiulu credintiosu alu besericeii ortodoxe.“

Ceremoniile continuara dupe acést'a si Inaltimea S'a se retrase dupe Inaltierea Santeloru Daruri.

Principele Alecsandru Ioanu manifestase dorintia de a se duce la palatulu patriarchale, spre o ascepta acolo sfirsitul liturghiei si a saluta pe P. S. patriarchulu: dar' multimea nenumerala de lume ce se adunase nu permise Inaltimei Sale a realiza acestu proiectu. scl. — (Va urma).

Conferintiele din Londoau s'au finitu cu suscrierea protocolului fora neci unu resultatu. In 26 dar' s'au re'nceputu dusimaniele intre dano-germani si ddieu scie, ce resultate voru mai trage dupa sene, mai vertosu, déca aliantia anglo-norvega-danesa va pasi activa. —

FRANCIA incepe a esi de dupa culise si diurn. „France“ imputa aspru Angliei, ca prin politic'a s'a cea siovaitória s'a isolatu mai de tóte poterile, fora se aiba si poterea de a taia cu sabia incuratele intrebatii si totusi numai unu singuru poporu e, care a sprijinitu incoardarile Angliei pe facia si cu

lealitate, candu ea desfranase turbarea resbelului; mai incolo insira unu registru de pecate, ce le a comis Angli'a facia cu Franci'a cea simpatica (Meosico, America, Poloni'a, oan; Suez, Madagascar, Tunis si orientulu) contrarianduse, si cá resultatu ér' ei repetiesce, ca e izolata de marile poteri. Aici se potu oiti multe printre sire si se póte deduce, ca Franci'a ér' va reesi cu vreunu manifestu de congresu europeanu. —

Asia Austri'a si Prusi'a se pregatescu de reatacu, cea d'antaia 'si tramise dóne nóue fregate: „Kaiser Max“ si „Elisabet“ prin Gibraltar catra nordu; ér' Prusi'a cu invoirea Austriei va face propunere in Francufurtu, ca federatiunea se dechiare resbelu deadreptulu in contra Daniei. — Congresulu lui Napoleonu capeta apa la móra. —

Emanciparea tieraniloru moldavo-romani in anii 1747 si 1749.

(Continuare.)

La acestu locu se cuvine a repeti acelu adeveru memoratu de noi si altadata, cumca tieranii cunoscuti in Moldov'a sub nume de vecini, eara in tier'a romanésca sub nume de clacasiu avúsera totudeanu, au si pana astadi dreptulu neciodata disputatu, intemeiatu nu numai pe stravechea datina, ci si pe legi positive de a 'si castiga prin cumparatura, eredire, daruire, mosiia séu proprietate de pamentu. De aceea si Domnulu Stirbei cu consiliulu seu, de si cunoscutu de unu mare aristocratu, voindu a modifica articuli 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145 si 145 ai Regulamentulu organicu, prin legea s'a din 23 Augustu 1851, ci condusu de legile vechi ale tierii a prochiamatu din nou principiulu libertatii personale si alu dreptului de proprietate pentru tierani, candu in capulu articolului 144 a pusu: „Precum tieranulu e stapanu netiermuritu pe persón'a si averea s'a, in tocma si proprietariulu de mosii e stapanu pe mosiia s'a.“ De a-ci incolo totu spiritulu legii lui Stirbei merge intr'acolo, cá de o parte tieranii carii n'au mosiile lor, ci siedu pe mosiile proprietariloru mai mari, se fia priviti numai cá arendatori séu farmeri intru intielesulu § 1 cap. 6 din partea III a condicei lui Caragea, eara de alta parte totu tieraniloru se li se deã tóta potintiós'a ocaziune, cá prin invoieli libere se 'si póta castiga proprietate de pamentu. (Vedi § 1 intregu din art. 140).

In tocma in acestu spiritu se aplicá si legile urbariale din Moldov'a.

Se mai cuvine a insemna, ca in Principatele romanesci n'au esistatu neci asia numitulu jus patrimoniale, prin urmare neci forum dominale, cá pe la noi, unde tieranulu avea pe proprietariu de acuatoru si de judecatoru in aceea si persóna; ci tieranii romani s'au judecatu si se judeca cu proprietarii mari pe la auctoritatile respeptive ale tierii intooma cá oricare alte persón e; eara déca tieranii totusi voru fi devenindu asupriti pe nedreptate, atunci gubernulu cu organele sale administrative si judecatoresci este complice la impilaturi acolo cá si pe airea, unde gubernulu cauta favórea celor tari si mari cu apasarea celor slabi, de care esemple póte fi ca vomu cita cu alta ocaziune.

Ore dupa acestea va intielege D., ca densulu cu tóta calatori'a s'a prin Moldov'a nu cunósce intru nimicu referintiele urbariale din Principatele romanesci, si ca prin urmare tóte asertiunile sale privitóre la acésta cestiune sunt cadiute si resufiate.

N'a esistatu si nu esista in Principatele romanesci sclavia iobagésca neci cá cea din Ardealu si atatu mai pucinu cá cea din Rusi'a si Poloni'a, pentru-ca ori-ce incercari de a legalisa o barbaria cá aceea, pe oare unii oligarchi o-aru fi imprumutatu bucuros delã vecinii lor, de si ajutate prin o multime de impregiurari fatale, s'au respinsu si nimicitu prin simtiulu celu sanatosu alu maioritatii proprietariloru mari, cum si prin simtiulu relegiosu alu locuitoriloru.

O singura sclavia a esistatu in tierile romanesci pana la 1856, adica a acelei parti de tiegani, carii (dupa cum ne spunea odata repositulu Iancu Vacarescu) au emigratu mai alesu din Ungari'a si Transilvani'a in urmarea mesurilor luate asupra-le sub Iosifu II si mai tardiu. Acei tiegani era tienuti de proprietate a mai multoru familii boieresci, in tocma precum avea la noi mai multe familii de magnati, pe tiegani la ieti si corturari pana la 1848, ba putemu dice ca pana astadi, pentru-ca in privintia acelorasi nu scimu se se fia luat vreo mesura mai noua de o emancipare bine intielésã; eara acei tiegani era tractati, bine reu, omenesce tieranesce, in tocma precum tractá pe la noi forurile dominale pe toti iobagii si dilerii, carii precum bine scimu cu totii, intru intielesulu legii ardelene nu era persóna,

Inse calumni'a cea mai cornurata si cea mai ruginita a lui „K. Közl.“ din Nr. 68 este, candu dice ca: „boierii tieriloru romanesci pana la 1848 isi potea omori pe clacasiiloru intocma cá si pe porci ori candu le placea,“ — la care apoi mai adaoge, ca asemenea sclavia pe pamentulu ungurescu neciodata n'a fostu.

Acésta calumnia tendentiósa lasamu cá se o confunde si re'nfranga intre altii insii preotii unguresci si nemtiesci catolici si protestanti, carii locuescu in principate; intru asemenea se marturisésca tóte consulatele poteriloru straine, déca, de candu se afla aceleasi statorite in Principate, au vediutu ori auditu, cá boierii se 'si fia injunghiatu pe clacasi séu pe ori-ce servitori ai loru, precum se injunghia porcii, séu aflatau ei, cumca in Moldavo-Romani'a boierii aru fi avutu dreptulu de viétia si mórte asupra tieraniloru. —

De ani 32 pedéps'a mortii s'a desfiintiatu prin legi in Principate tocma si din condic'a penala. Totusi in dilele dn. Bibescu unu grecu asasinu fú cá prin esceptiune condamnatu la mórte si sentinti'a confirmata de Domnu. Ce vi se pare inse, ca in tóta tier'a romanésca nu se potú aflá unu individu, ne cum de alta natiune, dara neci din tiegani, carele se se fia induplecatu a esecuta sentinti'a de mórte, pentru-ca si tiegani respunde: „Aoleo draguti cocóne, dara cum se omoru eu omu, ca e pecatu mare inaintea lui Ddiu se omori omu.“ Indesiertu promisera catorva tiegani plata buna si tóte hainele spandiuraturu, ca ei isi aratara calcaiele, in catu era p'aci, cá ministeriulu romanescu se céra unu gade (hoheru) dela vreo tíera vecina si anume dela Ardealu, unde se scia, ca tóte cetatile mai mari avea hoheri; s'a sosotitu inse altumintrea si greculu condamnatu la mórte fú aruncatu la ocna pe viétia, pentru-cá se scótiá sare pe sam'a altora.

In 1848 au fostu multi greu compromisi politicesce si anume in Iuniu si Augustu cu armele in mana. Cu tóte acestea neci unu moldavo-romanu si neci strainu nu a fostu condamnatu la mórte, ci pedéps'a cea mai grea a fostu esiliulu. — Spuna dn. D., cum a fostu in tier'a „lui Arpad“ in 1848—49 ??? —

Ore inse de ani 20 incóce cate sute de insi s'au ucisu prin stréngu si glontiu in tierile „lui Arpad,“ eara mai anume in Ungari'a propria? Dn. D. se caute archivele tribunaleloru criminale, déca nu crede chiaru diurnaleloru magiare in acésta privintia.

Ve aduceti bine aminte cu totii, ca in Ardealu pana in a. 1848 nu numai pe la orasie, ci si pe la cele mai multe sate vedeai cate o parechia de furci, eara pe a locurea si cate o tíepa asiediate pe cate unu dealu alaturea séu facia si cu cate o cruce romanésca. Óre acelea furci si acelea tíepe era ele simbolu de libertate, de umanitate si de o inalta cultura pe pamentulu „lui Arpad?“ Ne indoimu fórte, In an. 1848 27 Maiu catu calatoriramu dela Alba-Iulia pana la Clusiu, preste totu vediuramu intre hotara spendiuratori noua de nou tie, cá simbolu de nou'a „libertate, egalitate si fratietate.“ Noi nu credemu cá dn. D. se fia vediutu o singura spandiurátore séu tíepa in tierile romanesci, ca in an. 1822/3 le-au dusu turcii pe tóte cu ei cá proprietate a loru. *)

(Va urmá.)

A testare publica. (Copia). Inclitului judetiu scaunulu in S.-Udvarhely. Din intemplan venindumi la mana in dilele aceste fói'a magiara „Korunk“ Nr. 69,—amu cetitu in passagiulu unui corespondinte din Csik óre-care invinuire asupra familiei dn. administrátore alu incl. scaunu alu Ciucului Adam de Szabó pentru unu pruncu nascutu fora timpu, inse dupa fasiunea obstetriciei locale viu.**)

La cetirea acestui pasagiu cu atatu mai vertosu amu venitu in confusiune cu fasiunea ei, — fiendu-ca acésta baba in 13 Martie s. n. a. c. cu ocaziunea caderei la patu de pruncu alu soției mele — fora de a fi fostu de cineva intrebata, si au aretatu compatimirea pentru il. bar. soçi'a d. administratoru numitu — „ca numai de ourendu ar' fi fostu chiamata intru ajutoriu longa d. ei, si ca serman'a ar' fi fórte superata ne avendu norocu a nasce prunculu la tempu

*) Intre Turu, Copandu si Petridielu in comitatulu Turdei spre Clusiu, era de es. trei furci si o tíepa totu pe unu dealu alaturea. Nu sciu déca mai stau si acum.

**) „Korunk“ vorbesce si de omorirea — lui. Red.

covenitu si viu, ci fora timpu si mortu; — aceste cuvinte exprimate de mósia, ne intrebata inaintea mea si a soției mele, starnise si intru noi cá parinti de mai multi prunci drépta compatinire, si cu nespusa mirare amu trebuitu se cetescu in acelu „Korunk“ fasiunea cu totulu contraria, — preste care precum se vede densa a depusu si unu juramentu, — inse falsu! —

Deci pentru-cá se póta lua inclitului judeciu scaunulu lamurire cuvenita in acésta cauza despre una parte, ear' de alta, din punctu de vedere, ca prin asemenea pamphletarie vedu a fi pe nedreptulu fórte tare patata ilustr'a familia si mai alesu chiaru caracterulu dlui administrátore in gradalu superlativu atacatu inaintea publiculu, ba inaintea Europei, —

Ne potendu dara suferi in consciinti'a sufletulu meu acésta contradictiune a babei (mosiei) numita Markus Imrenó din Csik-Várdotfalva, me afiu provocatu din principiulu dreptatiei a face despre acésta stare a luorulu inclitului judeciu scaunulu cuvenita aratare, preste acaruia adeveru eu cu soçi'a mea totudeuna gata voiu fi si cu juramentu a intari.

Totuodata facu cunoscutu si aceea inclitului scaunu judecatorescu, ca acésta aratare o voiu inpartasi si cu redact. „Gazetei Trans.“ spre orientarea publiculu cetitoriu despre starea lucrulu.

Csik-Simlieu in 22 Iuniu 1864.

Ludovicu Grauru, cano. scaunulu.

„OTELULU BUCURESCI“

al u l u i

Körner in Brasiovu vechiu.

Otelulu de doi ani nou edificatu din fundamentu, care in ainte de acésta cu unu anu se finise completu, dela Iuniu an. cur. se afla acum deschisu pentru de a fi cercetatu de onor. publicu calatoriu.

Acestu Otelu de nou deschisu cuprinde in sene atatu in catulu primu catu si in alu doilea una serie de odai din cele mai elegante si ajustate cu totu confortulu pentru passageri.

Unu grajdu maretu, care se afla in fundulu Otelulu, corespunde toturoru pretinsiuniloru.

Se mai afla in Otelulu acesta Biroulu de primirea calatoriloru, si de aici pornescu si carale iuti la Bucuresci, Sabiu si Elöpatacu.

Conducerea Otelulu acestuia a luat'o asupra fostulu arendatoru alu Otelulu „Pomulu verde“ Franciscu Tief, dela a carui soliditate se póte astepta, ca se va afla in stare de ai castiga acelu renume favoritoriu, care ei succese alu fi seceratu in cea mai magulitória mesura, n timpulu ce condusesce celalaltu Otelu.

Prin asiedierea de pretiuri cumpatate sia propusu arendatorulu a face tóte spre a castiga fora intrerumpere multiumirea onor. Domni passageri, luandusi de problema o servire catu se póte de prompta si multiamitória.

Brasiovu in Iuniu 1864.

3—3

Franciscu Tief,

arendatoru si restauratoru.

A T E N T I U N E

toturoru patimasiloru de dinti.

Dentistulu capitalei Vien'a **Blau** va reveni cu inceputulu lui Augustu in Brasiovu, si spera, ca va escontentá pe toti patientii sei. Diu'a sosirei sale si locuinti'a i se va anuncia de nou. 2—3

La 28 Iuniu st. v. se voru esarenda pe 9 ani curgetori prin licitatiune cele 54 de holde ale besericii Santulu Nicolau de prin tóte campurile la 10¹/₂ óre in sal'a representatiunei, in curtea besericii. 1—3

Cursurile la bursa in 28. Iuniu 1864 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 48 cr. v.
Augsburg	—	—	114 „ — „
London	—	—	115 „ — „
Imprumutulu nationalu	—	—	79 „ 90 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	70 „ 85 „
Actiile bancului	—	—	781 „ — „
„ creditulu	—	—	190 „ 80 „

Obligatii desarcinarii pamentulu in 24. Iuniu 1864 :

Bani 72.— — Marfa 72 50